

שבות ועובדין דחול

א. רמב"ן | פרשת אמור

[יא] המדבק פירות וכו'. דין הדבוק נזכר בפרק שמיני. ודין הפזור בפ' חבית (שבת קמ"ג): ת"ר נתפזרו לו פירות בחצרו מלקט על יד על יד ואוכל אבל לא לתוך הסל ולא לתוך הקופה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ע"כ. ופירש רבינו מפני חשש עמור והוא חשש רחוק וטעמו צ"ע ובחדושי הרשב"א ז"ל כתב מורי הרב ז"ל בהלכותיו כגון שנתפזרו בחצרו אחת הנה ואחת הנה אבל במקום אחד מלקט ונותן לתוך הסל וכו' והרמב"ן פירש כגון שנפלו בחצרו בתוך צרורות ועפרורית שבחצר והיינו דנקט חצרו לפי שביתו עשוי הוא להתכבד ואין צרורות ועפרורית מצויין בו והטעם משום דמיחזי כבורר וקצת נראה כן

ז. רמב"ם | יום טוב פרק ד

י. אין מבקעין עצים ביום טוב לא בקורדום ולא במגל ולא במגירה אלא בקופיץ ובצד החד שלו, אבל לא בצד הרחב מפני שהוא כקורדום, ולמה אסרו בקורדום וכיוצא בו שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול שהרי אפשר היה לו לבקע מערב יום טוב, ולמה לא נאסר הביקוע כלל מפני שאפשר שיפגע בעץ עבה...

ח. רמב"ם | יום טוב פרק ג

ו. המפשיט את הבהמה לא ירגיל ביום טוב, כיצד הוא המרגיל זה המוציא כל הבשר מרגל אחת כדי שיוציא כל העור שלם ולא יקרע, מפני שטורח בהפשט זה טורח גדול ואין בו צורך למועד, וכן אסור לעשות בית יד בבשר והוא שיעשה בסכין שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול, ומותר לעשות סימן בבשר.

ט. שו"ת חתם סופר | חלק ו - ליקוטים סימן צז

ברם דא צריך על עיקר הפלגת הספינה דנוהגי' להיתרא אפי' לשוקי בראי באמרם כי עסק מצוה הוא לפקח על עסקי מזונותיו ולכאורה צריך עיונא הא אין מחשיכין על התחום כ"א לפקח על עסקי מת וכלה אעפ"י שהולך בהיתר גמור בתוך התחום ורק הואיל ועושה מעשה בגופו והולך להיות מוכן לערב להביא פירות וכדומה אסור והוא בכלל ממצוא חפצין ודבר דבר שאסור מדברי קבלה.

ושרשו פתוח עלי איסור דאורייתא שבת שבות כמ"ש רמב"ן בביאר בפ' אמור בפסוק שבתון זכרון תרועה וא"כ מאין הרגילים וצריך לומר דשאני ישיבת ספינה דיושב ושובת כמו בחדר מטתו בביתו ואינו עושה שום דבר בגופו ומיא הוא דממטי ליה והוא נח מה שא"כ בהליכתו בתוך התחום להתקרב אל סוף התחום עובר על אם תשיב משבת רגליך ואינו שובת והוה עובדא דחול טפי ועובר על שבות דאורייתא כמו שהסביר הרמב"ן ז"ל במתק לשונו ולפ"ז היינו דוקא בספינה שיושב בקתדרא ואינו מתקרב במעשה גופו ויושב ועוסק בעונג שבתו כמו בביתו ממש אבל הנוסעים בדאמפף וואגען אינו שובת וגופו נע ונד ואי אפשר לו לעסוק בעסקי שבת בשבתו אשר רגיל בהם בביתו ומתקרב אל מקום מסחרו בשבת להיות שם ביום החול פשוט דגרע הרבה טפי ממחשיך על התחום ואיסור גמור הוא אפילו מדאורייתא להרמב"ן הנ"ל ומפורש בדברי קבלה אם תשיב משבת רגליך וגומר ממצוא חפצין כנלע"ד פשוט וברור בעזה"י. פה ק"ק פ"ב א"ח דשבועות תקצ"ז לפ"ק. משה"ק סופר מפפד"מ.

ב. רמב"ם | שבת, פרק כא

א. נאמר בתורה (שמות כ"ג) תשבות אפילו מדברים שאינן מלאכה חייב לשבות מהן, ודברים הרבה הן שאסרו חכמים משום שבות, מהן דברים אסורים מפני שהן דומים למלאכות ומהן דברים אסורים גזרה שמא יבוא מהן איסור סקילה, ואלו הן.

ג. רמב"ם | שבת, פרק כד

יב. אסרו חכמים לטלטל מקצת דברים בשבת כדרך שהוא עושה בחול, ומפני מה נגעו באיסור זה, אמרו ומה אם הזהירו נביאים וצונו שלא יהיה הילוכך בשבת כהילוכך בחול ולא שיחת השבת כשיחת החול שנאמר ודבר דבר קל וחומר שלא יהיה לטלטל בשבת כלטול בחול כדי שלא יהיה כיום חול בעיניו ויבוא להגביה ולתקן כלים מפניה לפינה או מבית לבית או להצניע אבנים וכיוצא בהן שהרי הוא בטל ויושב בביתו ויבקש דבר שיתעסק בו ונמצא שלא שבת ובטל הטעם שנאמר בתורה +דברים ה'+ למען ינוח. הדומין לזה מזה הטעם התירו בהן מה שהתירו ואסרו מה שאסרו.

ד. רמב"ם | שבת, פרק כא

יח. המחתיך את הירק דק דק כדי לבשלו הרי זה תולדת טוחן וחייב, לפיכך אין מרסקין לא את השחת ולא את החרובין לפני בהמה בין דקה בין גסה מפני שנראה כטוחן, אבל מחתיכין את הדלועין לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים שאין טחינה בפירות, ומתירין אלומות של עמיר לפני בהמה ומפספס בידו אלומות קטנות אבל לא אלומות גדולות מפני הטורח שבהן.

ה. רמב"ם | שבת פרק כא, הלכה כ

כ. הצריך לדוק פלפלים וכיוצא בהן ליתן לתוך המאכל בשבת הרי זה כותש ביד הסכין ובקערה אבל במכתשת חייב מפני שהוא טוחן, לפיכך אסור לבריא להתרפאות בשבת גזרה שמא ישחוק סממנין.

